

TÜRKİYE'DE PLASTİK CERRAHİNİN BİLİMSEL ARENADA YERİ (Index Medicus'a giren makaleler bazında)

Gürcan ASLAN, Naci KARAÇAL, Ahmet TERZİOĞLU

Ankara Numune Hastanesi Plastik ve Rekonstrüktif Cerrahi Kliniği, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Plastik ve Rekonstrüktif Cerrahi AD.

ÖZET

Son zamanlarda Index Medicus'a giren Türk Plastik Cerrahi klinikleri kaynaklı makaleler uluslararası planda dikkat çekici bir artış göstermiştir. Plastik Cerrahi makalelerindeki bu artışın Türkiye'den gönderilip yurtdışında yayınlanan diğer tıp dallarına ait makalelerdeki artışla ilişkisini tespit etmek amacıyla Plastik Cerrahi ile 3 cerrahi ve 2 dahili dal karşılaştırılmıştır. Ayrıca Türk Plastik Cerrahi kliniklerinin bilimsel makaleleri baz alınarak kendi içlerindeki gelişmeleri gözlenmiştir. Sonuç olarak; Plastik Cerrahinin ulusal planda özellikle son 3 yılda oldukça hızlı bir gelişme gösterdiği ve bu gelişmenin son yıllarda özellikle devlet ve SSK hastanelerindeki ilerlemeden kaynaklandığı görülmüştür. Son üç yıllık gelişimde ise birbirleriyle kıyaslanan branşlar arasında sadece Plastik Cerrahinin kararlı bir artış gösterdiği saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, Türk Plastik Cerrahi, Üniversiteler, Devlet Hastanesi, SSK, Gelişmeler.

GİRİŞ

Türkiye'de geçmişi 15.yy.'a, Şerafettin Sabuncuoğlu'na kadar uzanan Türk Plastik Cerrahi'si yıllar içerisinde önemli gelişmeler kaydetmiş ve özellikle son yıllarda bilimsel yayınlar ile uluslararası planda sesini duyurmaya başlamıştır. 1961'de Türk Plastik Cerrahi Derneği'nin kurulması ile plastik cerrahi ulusal bir çatı altında toplanmıştır. Index Medicusa giren yayın sayısı son yıllarda oldukça artan Plastik Cerrahi ulusal planda diğer branşlarla karşılaştırıldığında acaba nasıl bir yerdedir? Plastik Cerrahi'nin son yıllardaki uluslararası yayın bazında göstermiş olduğu gelişme diğer branşlarla karşılaştırıldığında yeterli midir yoksa geri mi kalmaktadır? Ayrıca gelişmeye Türkiye'deki plastik cerrahi kliniklerinin katkısı eşit midir, yoksa belli klinikler ilerleme mi kaydetmiştir? İşte bu soruların objektif cevaplarını verebilmek amacıyla böyle bir çalışma planlanmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Plastik Cerrahi ve diğer branşları bilimsel bazda

SUMMARY

The Scientific State of Plastic Surgery in Turkey

Recently, the scientific articles in Index Medicus that were originated from the Turkish Plastic Surgery Departments have shown a significant increase internationally. Our purpose was to determine the relationship between the number of articles, originated from all of the medical departments in Turkey and from plastic surgery departments. In order to determine this, we compared plastic surgery with other 3 surgical and 2 medical branches. Also the improvement of the Turkish plastic surgery departments was compared on scientific basis. As a result; on national basis, Turkish Plastic Surgery showed significant advancement in the last 3 years. This advancement especially belonged to State Hospitals. On comparative base, only Plastic Surgery articles increased continuously in respect to others.

Key Words: Turkey, Turkish Plastic Surgery, Universities, State Hospital, Advancement.

karşılaştırmak amacıyla 1988- Ağustos 1997 tarihleri arasında Türkiye'den yayınlanmış ve Index Medicus'a girmiş bütün makaleler Med-line taraması ile çıkartıldı. Bilimsel bazda plastik cerrahi ile aynı gelişmeyi gösterebileceği ön görülen 3 cerrahi ve 2 dahili dal seçildi. Yıllara göre Üroloji, Nöroloji, Pediatrik Cerrahi, Dermatoloji, Kardiyovasküler Cerrahi ve Plastik Cerrahi branşlarından yayınlanmış makalelerin sayısı saptandı ve bu makalelerden 1995- Ağustos 1997 arasında yayınlanmış olanlar olgu sunusu, orjinal makale veya deneysel çalışma olmalarına göre alt gruplara ayrıldı. Aynı zamanda 1988- Ağustos 1997 tarihleri arasında Türk plastik cerrahi kliniklerinden yayınlanmış makaleler merkez üniversiteler (Ankara, İstanbul, İzmir), diğer üniversiteler ve devlet, SSK hastanelerinden kaynaklanmalarına göre (Üniversiteler dışındaki tüm hastaneler bu gruba dahil edilmiştir.) sınıflandırıldı. Değerlendirme 4 ayrı şekilde yapıldı:

Sadece Index Medicus'a giren makaleler değerlendirilmeye alındı.

1. Plastik Cerrahi adına 1988- Ağustos 1997 tarihleri

Tablo 1: Plastik cerrahi makalelerinin yıllara göre dağılımı ve oranları

	1988-89	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997
Pls.Cer. Makalesi	3	6	5	9	16	14	10	30	24
Yıllık Total Makale	481	429	513	628	779	883	1102	1601	756
Oran x 10000	62	139	97	143	205	158	97	187	317

Tablo 2: 1988-1997 Ağustos ayı arasında yayınlanmış Plastik Cerrahi Makalelerinin kaynaklarına göre dağılımı:

Kaynak	1988-89	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997
Merkez Üniv.	1	4	4	6	11	8	7	17	9
Diğer Üniv.	-	-	-	2	-	2	1	3	3
Devlet ve SSK Hst.	2	2	1	1	5	4	2	10	12
TOPLAM	3	6	5	9	16	14	10	30	24

Tablo 3: Bilimsel dalların 1995 yılındaki makalelerinin dağılımı

1995	Olgu bildirimini		Makale		Deneysel		TOPLAM	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Üroloji	13	25	37	69	3	6	53	100
Nöroloji	13	62	8	38	-	-	21	100
Ped. Cerrahi	17	52	8	24	8	24	33	100
Dermatoloji	2	50	2	50	-	-	4	100
KD Cerrahi	5	33	10	67	-	-	15	100
Pls.Cerrahi	6	60	-	-	4	40	10	100

Tablo 4: Bilimsel dalların 1996 yılındaki makalelerinin dağılımı

1996	Olgu bildirimini		Makale		Deneysel		TOPLAM	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Üroloji	29	29	65	66	5	5	99	100
Nöroloji	15	34	23	52	6	14	44	100
Ped. Cerrahi	7	40	18	43	7	17	42	100
Dermatoloji	5	42	7	58	-	-	12	100
KD Cerrahi	14	36	22	56	3	8	39	100
Pls.Cerrahi	24	80	3	10	3	10	30	100

Tablo 5: Bilimsel dalların 1997 yılındaki makalelerinin dağılımı (1997 Ağustos'a kadar)

1997	Olgu bildirimini		Makale		Deneysel		TOPLAM	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Üroloji	11	23	33	71	3	6	47	100
Nöroloji	2	11	15	83	1	6	18	100
Ped. Cerrahi	12	50	10	42	2	8	24	100
Dermatoloji	8	61	5	39	-	-	13	100
KD Cerrahi	1	8	11	92	-	-	12	100
Pls.Cerrahi	12	50	10	42	2	8	24	100

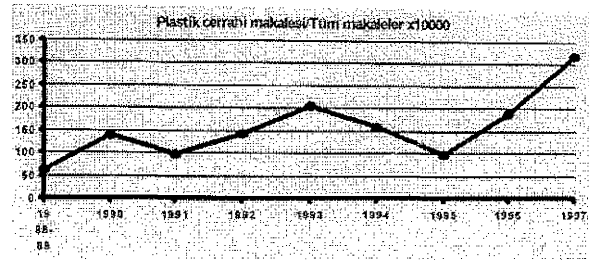
Tablo 6: 1995-1997 Ağustos arası dalların makale puanları

	Üroloji	Nöroloji	Ped.Cer.	Dermatol	KDCer	PlsCer
1995	130	37	57	8	35	14
1996	234	96	75	26	86	39
1997	116	49	46	23	34	46

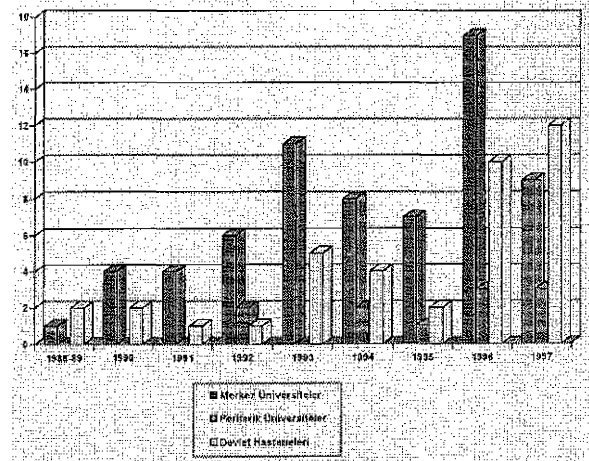
arasında yayınlanmış ve Index Medicus'ta yer alan makalelerin sayıları çıkartılarak, aynı dönemde Türkiye'den yayınlanmış ve index medicusa girmiş toplam yayın sayısına oranları tespit edildi ve bu oranlar yıllara göre tablo ve grafik olarak gösterildi (Tablo 1)(Şekil 1). -

2.1988- Ağustos 97 tarihleri arasında yayınlanmış uluslararası Plastik Cerrahi makaleleri merkez üniversite, diğer üniversiteler ve devlet hastanelerinden yayınlanmış olmalarına göre alt gruplara ayrılmış ve böylece bu kaynakların yıllar içerisindeki gelişimi karşılaştırılmıştır. Merkez üniversite olarak Ankara, İstanbul ve İzmir'deki üniversiteler, diğer üniversiteler grubunda ise bu iller dışında kalanlar değerlendirilmiştir. Devlet hastaneleri olarak tüm Türkiye genelindeki devlet, SSK ve üniversiteler dışındaki diğer hastaneler baz alınmıştır. Bu değerler tablo ve grafik olarak gösterilmiştir. (Tablo 2) (Şekil 2)

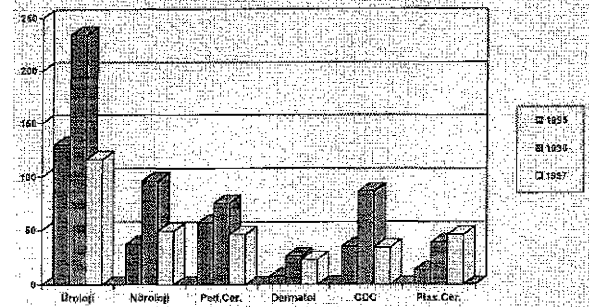
Daha sonra plastik cerrahinin diğer bilimsel dallar ile gelişimsel ilişkisi araştırılmıştır.

Şekil 1: Plastik Cerrahi makalelerinin yıllara göre oranı

Şekil 2: 1988-1997 Ağustos ayı arasında plastik cerrahi makalelerinin kaynaklarına göre dağılımı

Şekil 3: 1995-1997 Ağustos arası dalların makale puanları dağılımı

3.Branşlar arasındaki bilimsel ilerleme farklılıklarını daha somutlaştırmak için makaleler alt gruplara ayrılmış, her dal için 1995,1996,1997 yıllarındaki olgu bildirimini, özgün makale ve deneysel çalışma sayısı ortaya konmuştur, (Tablo 3, 4, 5). Daha sonra; olgu bildirimine 1 puan, deneysel çalışmaya 2 puan ve orijinal makaleye 3 puan verilmiştir. Örneğin; Üroloji'nin 1995 yılında yayımladığı toplam 53 makalenin puanı: (13x1) + (3x2) + (37x3)=127 puan olarak tespit edilmiştir. Bu puanların yıllar içerisindeki gelişimi değerlendirilmiştir (Tablo 6) (Şekil 3).

4.Bilimsel dallar arasındaki farklı uzman doktor sayısından doğan eşitsizliği en aza indirmek için 1988-Ağustos 97 tarihleri arasında söz konusu dalların bilimsel

TÜRKİYE'DE PLASTİK CERRAHİ

Tablo 7: Yıllara göre dalların makale sayıları

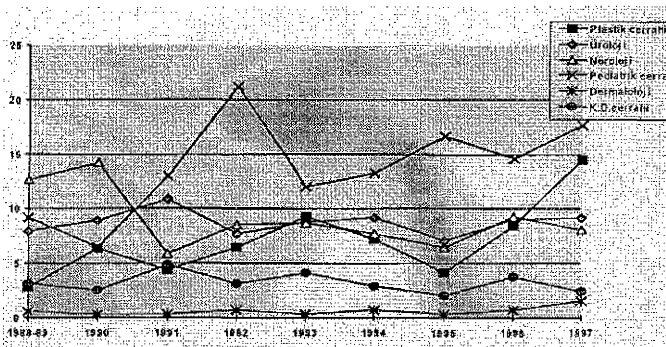
	1988-89	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997
Plastik cerrahi	3	6	5	9	16	14	16	30	24
Üroloji	26	26	38	33	47	55	53	99	47
Nöroloji	18	18	9	16	20	20	21	44	18
Pediyatrik cerrahi	8	5	12	24	17	21	33	42	24
Dermatoloji	3	2	2	5	3	7	4	12	13
K.D.cerrahi	10	7	16	13	21	17	15	39	12
Toplam Türkiye makale sayısı	481	429	513	628	779	883	1102	1601	756

Tablo 8: Derneklere kayıtlı uzman doktor sayısı: (1997 yılı)

	Üroloji	Nöroloji	Ped.Cer.	Dermatol	KDCer	PlsCer
1997	680	295	180	1100	640	220

Tablo 9: Dalların bilimsel puanlarının yıllara göre dağılımı

	1988-89	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	Oran
Plastik cerrahi	2.83	6.35	4.43	6.51	9.33	7.20	4.12	8.51	14.43	63.71
Üroloji	7.94	8.91	10.89	7.72	8.87	9.15	7.07	9.09	9.14	78.78
Nöroloji	12.6	14.2	5.94	8.63	8.70	7.67	6.45	9.31	8.07	81.57
Pediyatrik cerrahi	9.24	6.47	12.99	21.23	12.05	13.21	16.63	14.57	17.63	124.02
Dermatoloji	0.56	0.42	0.35	0.72	0.35	0.72	0.32	0.68	1.56	5.68
K.D.cerrahi	3.24	2.54	4.87	3.23	4.21	3.00	2.13	3.80	2.48	29.5

Şekil 4: Dalların bilimsel puanlarının gelişimi

puanları yıllara göre tespit edilmiş ve bu puanlar karşılaştırılmıştır. Bu puanın tespiti şu şekilde yapılmıştır:

Bilimsel Puan = $\frac{\text{*yılında... dalı adına yayınlanmış makale sayısı} \times 100000}{\text{*yılında yayınlanmış toplam makale sayısı} \times 1997 \text{ yılındaki (Doktor)... Sayısı}}$

Dalların 1997 yılındaki doktor sayıları bilimsel dal dernekleri tek tek aranarak, derneklere kayıtlı doktor sayısı olarak alınmıştır. Bilimsel puanlar tablo ve grafik halinde gösterilmiştir (tablo 7, 8, 9) (Şekil 4).

BULGULAR VE TARTIŞMA

Bulgular ve tartışma değerlendirme şekline göre sırasıyla ve beraberce yapılmıştır.

1. Plastik Cerrahi adına yayınlanan makalelerin sayısında ve yıllık toplam yayın sayısına göre oranında son yıllarda anlamlı bir artış göze çarpmaktadır. 1989 yılında 3 adet makale yayınlanmışken bu rakam 1997 yılında 24 adettir. Ayrıca sayısal artış tüm Türkiye'den yayınlanan makalelerde de mevcuttur. Genel makale sayısındaki artış TÜBİTAK tarafından bilimsel yayınların desteklenmesi, milli gelirdeki artış,

kloniklerdeki teknik olanakların artışıyla kısmen açıklanabilir. Plastik cerrahinin yayınlarının bu artış içinde genele oranlandığında ayrıca yükselen bir grafik halinde arttığı gözlenmektedir (Şekil 1). Plastik cerrahi dalına ait yayınlardaki bu sayısal artış plastik cerrahinin giderek artan uygulama sahasıyla, plastik cerrahiye ait olguların, plastik cerrahinin giderek daha medyatik olması ve halk tarafından tanınmasına bağlı olarak, başka bilimsel dallar tarafından müdahale şansının azalmasıyla ve plastik cerrahinin gelişmelere çok açık bir dal olmasıyla açıklanabilir. Plastik cerrahinin dünyadaki artan ivmesine koşut olarak Türk plastik cerrahisi de büyük aşamalar kaydetmektedir. Son yıllarda özellikle devlet ve SSK hastanelerinde sağlanan teknik gelişmeler bu ivmenin artmasına neden olmuştur.

2. Plastik cerrahi adına yayınlanan makalelerin kaynakları Tablo 2'de gösterilmektedir. Merkez üniversiteler 1996 yılına kadar yayın sayısı bakımından ilk sıralarda yer almıştır. 1993'ten sonra yayın sayısında bir azalma yaşayan bu üniversiteler 1996 yılında büyük bir ivme kazanmışlardır. Diğer üniversitelerin 1992 de yayın sayısı 2 dir. Daha sonraki yıllarda da yayın sayısı benzer gelişme göstermiştir. Devlet ve sigorta hastanelerinden kaynaklanan yayımlar da Merkez üniversite yayımları ile paralellik göstermiştir. 1997 yılında ise Devlet ve SSK hastaneleri 12 yayın ile

merkez üniversitelerin üzerinde yer almıştır (Şekil 2).

Merkez üniversiteler dışında kalan üniversitelerde genellikle plastik cerrahi kliniklerinin geçmişinin fazla olmaması ve periferde plastik cerrahinin tam anlamıyla halk tarafından tanınmaması bu klinikleri olgu ve yayın konusunda olumsuz etkilemektedir. Merkez üniversite kliniklerinin oturmuş yapısı ve buralardan plastik cerrahiye öğrenerek mezun olan doktorların hastalarını buraya yönlendirmeleri, ayrıca bu kliniklerdeki gerek teknik olanakların gerekse öğretim üyesi sayısının sayıca çokluğu 1996 yılına kadar bu klinikleri hep ilk sıraya koymuştur. Devlet ve SSK hastaneleri yayımlarındaki son yıllardaki sayısal artış buralardaki teknik ve öğretim üyesi kalitesindeki artış, bu kliniklere daha fazla hastanın başvurusu ile açıklanabilir. Devlet hastanelerindeki plastik cerrahların doçentlik çabaları da bu artışta olumlu yönde etkilemektedir.

3. 1995- Ağustos 1997 tarihleri arasında bilimsel dalların makale puanlarının karşılaştırılmasında, 1996 yılında bütün dallardaki makale puanları artış gösterirken 1997 yılının Ağustos ayına kadar geçen dönemde plastik cerrahi dışındaki bütün dallarda makale puanları 1996 yılına göre bir düşüş kaydetmiştir. 1997 yılının bu döneminde plastik cerrahi makale puanı 1996'ya göre 7 puanlık bir artış göstermiştir (Tablo 3,4,5,6, Şekil 3).

Makale puanlarında sadece plastik cerrahinin artış göstermesi 1997 yılı Ağustos ayı itibarı ile plastik cerrahi adına yayınlanan makalelerin sayısındaki artıştan kaynaklanmaktadır. Bu artışın nedenleri de yukarıda ifade edilmiştir. Plastik cerrahi yayınlarının bu yıllar içinde genelde olgu bildirimlerinden oluşması 1997 yılında olgu bildirimi yüzdesinin azalması bu artışı desteklemiştir.

4. Üroloji, kalp damar cerrahi gibi plastik ve rekonstrüktif cerrahi dışındaki dalların makaleleri sayıca fazla olmasına rağmen doktor sayısı çokluğu nedeniyle bilimsel puanlarının beklenenden düşük olduğu gözlenmektedir (Tablo 7, 8, 9). Özellikle son yıllarda plastik cerrahinin gelişimi göze çarpmaktadır (Şekil 4).

Doktor sayılarının derneklere kayıtlı doktorlar olarak hesaplanması bazı göreceli sonuçlara yol açmaktadır. Örneğin Türkiye'de sağlık bakanlığına kayıtlı 1400 civarında ürolog olmasına rağmen Türk Üroloji Derneği'ne kayıtlı 680 ürolog vardır. Türk plastik cerrahlarının yaklaşık % 85'i ise derneğe kayıtlıdır. Dolayısıyla üroloji gibi dalların bilimsel puanları hesaplandığından çok daha düşüktür. Fakat başka bir açıdan bakıldığında genelde derneklere üye olmayan

kişilerin perifer olarak adlandırdığımız bölgelerde çalıştıkları ve uzmanlık alanlarındaki bilimsel yarışa pek katkıda bulunmadıkları da bir gerçektir. Değerlendirilen bilimsel dallar içinde plastik cerrahiyle beraber genelde ve son yıllarda pediatrik cerrahinin başarısı da açıkça gözlenmektedir. On senenin bilimsel puanları toplandığında ise plastik cerrahinin son yıllarda yaptığı atılıma rağmen üroloji, nöroloji ve özellikle pediatrik cerrahinin gerisinde kaldığı ortaya konmuştur (Tablo 9).

Tüm parametrelerin de gösterdiği gibi özellikle son yıllarda Türk plastik cerrahi klinikleri atılım içindedir. Amacımız son yıllarda kazandığımız bu ivme ile yetinmeyip daha da ileriye gitmek olmalıdır.

*Dr. Gürcan ASLAN
5. Cadde No: 82/3
Balgat /ANKARA*

KAYNAKLAR

1. Doğan T; Bayramiçli M; Numanoğlu, Plastic surgical techniques in the fifteenth century by Şerafeddin Sabuncuoğlu; Plast Reconstr Surg. 99(6). 1775, 1997
2. Index Medicus 1988-1997 August.